

यः शास्त्रविधिमुत्सृज्य वर्त्तते कामकारतः । न स सिद्धिमवाप्नोति न सुखं न परां गतिं । १४२५
तस्मात् शास्त्रं प्रमाणन्ते कार्याकार्यव्यवस्थितौ । ज्ञात्वा शास्त्रविधानोक्तं कर्म कर्त्तुमिहार्हम् ।
इति श्रीमहाभारते भीष्मपर्वणि श्रीभगवद्गीतापर्वणि भगवद्गीतासूपनिषत्सु श्रीकृष्णार्जुनसंवादे दैवासुरसम्पत्तियोगो नाम
षोडशोऽध्यायः ॥ भीष्मपर्वणि तु चत्वारिंशोऽध्यायः ॥ ४० ॥

॥ अर्जुन उवाच ॥ ये शास्त्रविधिमुत्सृज्य यजन्ते अद्रव्याऽन्विताः । तेषां निष्ठा तु का कृष्ण सत्त्वमाहो रजस्तमः ।
॥ भगवानुवाच ॥ त्रिविधा भवति अद्र्वा देहिनां सा स्वभावजा । सात्त्विको राजसी चैव तामसी चेति तां शृणु ।
सत्त्वानुरूपा सर्वस्य अद्र्वा भवति भारत । अद्र्वाभ्योऽयं पुरुषो यो यच्छ्रद्धः स एव सः ।
यजन्ते सात्त्विका देवान् यच्चरन्तां सि राजसाः । प्रेतान् भूतगणान्यान् ये यजन्ते तामसा जनाः । १४२६
अशास्त्रविहितं धोरं तप्यन्ते ये तपोधनाः । दम्भाद्भारयुक्ताः कामरागबलान्विताः ।
कर्षयन्तः शरीरस्थं भूतग्राममचेतसः । माच्चैवान्तःशरीरस्थं तान् विद्यासुरनिश्चयान् ।
आहारस्त्वपि सर्वस्य त्रिविधो भवति प्रियः । यज्ञस्तपस्तथा दानं तेषां भेदमिमं शृणु ।
आयुःसत्त्वबलारोग्यसुखप्रतिविवर्द्धनाः । रक्षाः स्निग्धाः स्थिरा ह्या आहाराः सात्त्विकप्रियाः ।
कट्वक्षलवणात्युष्णतीक्ष्णरूचविदारिणः । आहारा राजस्येष्टा दुःखशोकामयप्रदाः । १४२७
यातयामं गतरसं पूति पर्युषितञ्च यत् । उच्छिष्टमपि चामेधं भोजनं तामसप्रियं ।
अफलाकाङ्क्षिभिर्यज्ञो विधिदृष्टो य इज्यते । यष्टव्यमेवेति मनः समाधाय स सात्त्विकः ।
अभिसन्धाय तु फलं दम्भार्थमपि चैव यत् । इज्यते भरतश्रेष्ठ तं यज्ञं विद्धि राजसं ॥
विधिहीनमसृष्टान्नं मन्त्रहीनमदक्षिणं । अद्र्वाविरहितं यज्ञं तामसं परिचक्षते ।
देवदिजगुरुप्राज्ञपूजनं शौचमार्जवं । ब्रह्मचर्यमहिंसा च शरीरं तप उच्यते । १४२८
अनुदेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितञ्च यत् । स्वाध्यायाभ्यसनश्चैव वाङ्मयं तप उच्यते ।
मनः प्रसादः सौम्यत्वं मौनमात्मविनिग्रहः । भावसंशुद्धिरिज्येतत्तपो मानसमुच्यते ।
अद्र्वा परया तप्तं तपस्तत्त्रिविधं नरैः । अफलाकाङ्क्षिभिर्युक्तैः सात्त्विकं परिचक्षते ।
सत्कारमानपूजार्थं तपो दम्भेन चैव यत् । क्रियते तदिह प्रोक्तं राजसं चलमध्रुवं । १४२९
मूढग्राहेणात्मनो यत् पीडया क्रियते तपः । परस्योत्सादनार्थं वा तत्तामसमुदाहृतं ।
दातव्यमिति यद्दानं दीयते ऽनुपकारिणि । देगे काले च पात्रे च तद्दानं सात्त्विकं स्मृतं ।
यत्तु प्रत्युपकारार्थं फलमुद्दिश्य वा पुनः । दीयते च परिक्रिष्टं तद्दानं राजसं स्मृतं ।
अदेशकाले यद्दानमपात्रेभ्यश्च दीयते । असत्कृतमवज्ञातं तत्तामसमुदाहृतं ।
ऊँतत्सदिति निर्देशो ब्रह्मणस्त्रिविधः स्मृतः । ब्राह्मणस्तेन वेदाश्च यज्ञाश्च विहिताः पुरा ।
तस्मादोमित्युदाहृत्य यज्ञदानतपःक्रियाः । प्रवर्त्तन्ते विधानोक्ताः सततं ब्रह्मवादिनां । १४३०
तदित्यनभिसन्धाय फलं यज्ञतपःक्रियाः । दानक्रियाश्च विविधाः क्रियन्ते भोचकाङ्क्षिभिः ।
सद्भावे साधुभावे च सदित्येतत् प्रयुज्यते । प्रशस्ते कर्मणि तथा सत्शब्दः पार्थ युज्यते ।